

Erdészettől –Európa Diplomáig

motto: Legyen a szó mindig szabad...

Az átlagos magyarországi erdészethöz képest nagyobb területen és tizenhat települést érintő erdők kezelésében érdekelt erdészet, nyolc település esetében tájvédelmi körzetben is rendszeresen végez munkákat, immár több, mint huszonöt éve. Ezekben az erdőkben az 1996 óta érvényes, a tájvédelmi körzet munkatársaival *együttesen elfogadott* erdészeti tervek (erdőterv) alapján folyik az *erdészeti szakmai*, adott esetben *egyszer-smind természetvédelmi munka* is. Tudva azt, hogy pl. a következőkben tárgyalt kiemelt természeti területen a feketefenyő telepítése ma is a legeredményesebb a nagy eróziós veszély és annak a csökkentése miatt (amely telepítési múlt évszázados erdészeti tevékenységet fog át), és tudva azt is, hogy *adott azonos helyen* a kopárfásítás erdészeti érdeke *ma már ütközik* a védett relikturnövények és társulásainak fenntartási érdekeivel.

A tájvédelmi körzetben 1994 óta erdőrezervátum is elkülönül, amelyben a természeti értékeket és a megelőző időszakokban végzett szakmai munkákat Európa Diploma minősíti 1995-ben, és az elismerés folytonosságát deklarálja 2000-ben.

Az erdészeti az 1980-as évek kezdetétől (a tájvédelmi körzet megalakulását követően, jóval a nemzeti park létrehozása és az 1996. évi LIII. tv. hatályba lépése előtt) *vesz részt aktívan és kezdeményezően* a jelzett területek *komplex védelmét segítő*, vagy a megjelölt prioritásokhoz igazodó *munkákban*. Az időszak elején a természetvédelmi igazgatóság és a tájvédelmi körzet vezetői, bevont szakértői által javasolt és kijelölt helyszíneken, a zárt feketefenyvesek megbontásával, a természetes „lékek” kibővítésével, a relikturnövények élőhelyének visszahódítása érdekében történtek a kezdő lépések, az első fahasználati és ápolási munkák („A termőhelyek eredeti fajokösszetételének a helyreállítása így még lehetséges...” – dr. Járó Z.). A törekvés sikerrel járt, az évtized közepére, végére az alapcélhoz vezető első lépések mellett, más elemek (nyílt és zárt szikla-gyep részei) élettere is stabilizálódott, kismértékben bővült (a meredek D-i lejtők, illetve az É-i lejtők kb. felső harmada). „Ezeket kívül eső bokorerdők, mészkedvelő tölgye-

sek helyére telepített feketefenyvesek kiváltása nem indokolt, a kiritkuló feketefenyves helyére visszatérnek (a már nem erodált talajon – a szerző) a korábbi lombos erdő fajai.” (dr. Járó Z.) Kissé javultak a madárfauna életlehetőségei. 1992-ig 23 helyen létesített az erdészeti kisebb-nagyobb lombos fajú „szigeteket”, védőkerítést épített és kezelt. Jelentősen sikerült mérsékelni, de nem sikerült teljesen megszüntetni a nagyvad jelenlétét (ebben közrejátszott a lovasok, a terepmotorosok és gyalogosok gyakori kerítés-rongálása is).

1992-ben és 1995-ben egy hegygerinc közeli és egy szurdoki fenyvesben erdőtűz pusztított (gondatlanság?), együttesen 5,5 hektár területen. Az oltásban és felügyeletben az erdészeti dolgozói és az általuk szervezett helyi önkéntesek vettek részt a tűzoltósággal együtt. A jelentős anyagi terhet is jelentő események után, saját erőből és természetvédelmi anyagi támogatással feldolgozták az égett erdő faanyagát, utána erdősítést végeztek lombos fajokkal. Az ápolások során a felsarjadó elegyeket is segítették. Az égett terület felén 2002-ben befejezték az erdősítést.

A tájvédelmi körzet más részein, de nem védett területeken is a hasonló igyekezetüket (őshonos fajú erdők visszaalakítása) példázza számos, erdei és feketefenyvesben teljesített átalakító

kezdeményezésük. Helyenként a természetes alapra lehet építeni, másutt mesterséges erdősítéssel is segíteni kell.

Ezekkel a munkákkal azonos időben sajátos törekvés a védett területeken véghasznált akácok, más fenyvesek átalakítása egyéb lombos fajú erdőké. Többnyire ezek a munkák is a közcélú agrártámogatásból nyernek fedezetet, időnként a természetvédelmi szervezet is hozzájárul a többletápolási munkák finanszírozásához.

Az erdészeti fokozottan védett területein található egészséges, értékes, idős tölgyes, tölgyes-bükkös erdőkben a nagyvad még erőteljesebb visszaszorítása mellett megtették az időben elnyújtott, a társulás fajújainak életrejére kiemelten építő, egyúttal a tartamosságot megtestesítő erdőkép kialakításának első lépéseit.

A fentiekkel is foglalkozó erdészeti tehát, a nyilvánvaló (elvárt) gazdálkodási érdeke mellett, részt vállalt és vállal a természeti értékek védelmének, tartós megőrzésének amunkáiból. Nyilván hangoztatja, hogy ennek a folytatásához az arra rendelkezésre álló pénzforrásokból – többletkiadásainak fedezésére – további, erre a célra elkülönített támogatásokhoz kíván jutni. Az ilyen támogatások az érzelmi kötődésen túl, megújuló lendületet adhatnak az újabb diplomás munkákhoz.

Apatóczy István

Találkozzunk az erdőben!

Az Öko-Fórum Alapítvány és az Országos Erdészeti Egyesület gondozásában jelent meg *Franz Lobri és Astrid Schwyter* erdőpedagógiai műve. A szerzők szándéka szerint kézikönyv, gyakorlati útmutatásokkal, erdei vezetési ötletekkel és példákkal. A kiadványban több évtizedes munkájuk eredményeit foglalták össze. Céljuk az volt, hogy az emberekkel, elsősorban a gyermekekkel megszeressék az erdőt. Mindenekelőtt az, hogy érzelmileg hozzák közel hozzájuk, majd megfelelő ismeretek átadása után készítsék őket – az egész társadalmat – az erdők védelmére.

Úgy érezzük ezt a feladatot az erdészeknek, az erdő házigazdáinak és a pedagógusoknak, a gyermekek nevelőinek közösen kell megoldani. A

mű hiánypótló a hazai környezeti nevelés területén. Jól tagolt, könnyen áttekinthető módszertani anyag. A gyakorlati átszött elméleti fejezeteket tevékenységi formák, szenzitív játékok sokasága teszi gazdaggá. Ezért ajánljuk a könyvet mindazoknak, akik környezeti nevelésük színteréül az erdőt választják, erdei iskolát vezetnek.

A kiadvány ára 1450,- Ft.

A kiadvány megvásárolható az Országos Erdészeti Egyesületnél (1027 Budapest, Fő u. 68., tel. 201-6293) az Öko-Fórum Alapítványnál (1386 Budapest, Pf. 986., tel. 269-5201/117), a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Zöld Boltjában (1011 Budapest, Fő u. 44-50).

Darabont Terézia
Öko-Fórum Alapítvány